
Upozornenie na sumu nezdaniteľnej časti základu dane daňovníka, ktorú bude uplatňovať daňovník za zdaňovacie obdobie 2011

Všeobecná informácia k možnosti zníženia základu dane o nezdaniteľné časti základu dane

Za zdaňovacie obdobie roku 2011 daňovník, ktorý je fyzickou osobou bude tiež uplatňovať nezdaniteľnú časť základu dane tak ako to ustanovuje § 11 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZDP“).

Podľa nového znenia § 11 ZDP za zdaňovacie obdobie roku 2011 už nebude daňovník, ktorý je fyzickou osobou (ďalej len „daňovník“) uplatňovať všetky nezdaniteľné časti základu dane, ako tomu bolo za zdaňovacie obdobie roku 2010, pričom suma nezdaniteľnej časti základu dane, ktorú bude daňovník uplatňovať za zdaňovacie obdobie roku 2011 bude podstatne nižšia ako suma nezdaniteľnej časti základu dane, ktorú uplatňoval za zdaňovacie obdobie roku 2010. Zároveň uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane bude možné len na zákonom vymedzené príjmy, ktorá daňovník v zdaňovacom období roku 2011 dosiahne.

Preto účelom tohto článku je upozorniť daňovníkov na tieto závažné skutočnosti včas a nie až na konci zdaňovacieho obdobia roku 2011.

a) Zrušenie niektorých nezdaniteľných častí základu dane od 1. januára 2011 - vypustený § 11 ods. 4 ZDP

S účinnosťou od 1. januára 2011 bolo zo ZDP vypustené ustanovenie § 11 ods. 4 o nezdaniteľných častiach základu dane, ktoré tiež umožňovali znížiť základ dane daňovníka na účely zdanenia, a to za podmienok uvedených v tomto ustanovení. Ide o nezdaniteľné časti základu dane, ktorými boli aj:

- a) príspevky na doplnkové sporenie podľa osobitného predpisu,
- b) finančné prostriedky na účelové sporenie,
- c) poisťné na životné poistenie,

ktoré však daňovník za zdaňovacie obdobie roku 2011 už neuplatní.

Zároveň poznamenávame, že na kontrolu správnosti uplatnenia nezdaniteľných častí základu dane podľa § 11 ods. 1 až 4 a odsek 9 ZDP vykonaná správcom dane po 1. januári 2011, ktorými sa znižoval základ dane daňovníka naposledy za zdaňovacie obdobie roku 2010 ako aj predchádzajúce zdaňovacie obdobia, sa bude postupovať nadväzne na § 52j ods. 3 ZDP. Kontrola oprávnenosti uplatnenia nezdaniteľných častí základu dane a dodržania podmienok na ich uplatnenie za zdaňovacie obdobie roku 2010 a predchádzajúce zdaňovacie obdobia správca dane vykoná v rámci daňovej kontroly dane zo závislej činnosti podľa § 15 zákona o správe daní.

b) Uplatnenie nižšej nezdaniteľnej časti základu dane daňovníka v roku 2011 v porovnaní s rokom 2010 - § 11 ods. 1 a 2 ZDP

Za zdaňovacie obdobie roku 2011 si nezdaniteľnú časť základu dane tak ako ustanovuje § 11 ods. 2 písm. a) ZDP uplatní len daňovník, ktorý vyčíslil základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov, ktoré dosiahne len podľa:

- § 5 ZDP, t.j. len z príjmov zo závislej činnosti,

- § 6 ods. 1 písm. a) až d) ZDP, t.j. len z príjmov z poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva, príjmy zo živnosti, príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov a z príjmov spoločníkov verejnej obchodnej spoločnosti a komplementárov komanditnej spoločnosti
- § 6 ods. 2 písm. a) až d), t. j. z príjmov dosiahnutých z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ak nepatria do príjmov uvedených v § 5 ZDP
- alebo súčet čiastkových základov dane z týchto príjmov.**

Takto vyčíslený základ dane (alebo súčet čiastkových základov dane) daňovník **zniži o :**

- **nezdaniteľnú časť základu dane daňovníka**, ktorej výpočet priznanej možnej výšky za zdaňovacie obdobie roku 2011 ustanovujú § 11 ods. 2 písm. a) ZDP.
- Podľa tohto ustanovenia si daňovník uplatní sumu nezdaniteľnej časti základu dane vo výške 19,2-násobku životného minima platného k 1. januára príslušného zdaňovacieho obdobia. **Platné životné minimum k 1. januáru 2011 je podľa príslušného opatrenia MPSVR SR o úprave súm životného minima ustanovené vo výške..... 185,38 €.**

Výpočet výšky nezdaniteľnej časti základu dane:

$$19,2 \times 185,38 \text{ €} = 3\,559,30 \text{ €}, \text{ a to}$$

a) za podmienky, že podľa § 11 ods.1 písm. a) ZDP vyčíslený základ dane daňovníka je rovný alebo je nižší ako 100-násobok sumy platného životného minima 185,38€, t.j. $185,38 \times 100 = 18\,538,00 \text{ €}$.

Porovnanie:

Suma základu dane na uplatnenie 100% výšky nezdaniteľnej časti základu dane vyčísleného daňovníkom za zdaňovacie obdobie roku 2011 sa v porovnaní so zdaňovacím obdobím roku 2010, ktorá bola vo výške 15 378,12 € (44-násobku $\times 178,90$), zvyšuje na sumu 18 538,00 €. Za zdaňovacie obdobie roku 2011 sa bude počítať suma základu dane pre uplatnenie celej sumy nezdaniteľnej časti základu dane vo výške 100-násobku platného životného minima k 1. januáru 2011, t.j. $100 \times 185,38 \text{ €}$.

To znamená, že pri dosiahnutí základu dane najviac do výšky 18 538,00 € daňovník môže odpočítať sumu nezdaniteľnej časti v maximálne možnej výške, t.j. sumu 3 559,30 €.

Príklad č. 1

Daňovník predpokladá, že za zdaňovacie obdobie roku 2011 bude mať len príjmy zo závislej činnosti a vykáže základ dane vo výške 17 852,78 €, čo predstavuje sumu nižšiu ako je 100-násobok platného životného minima, t. j. $100 \times 185,38 = 18\,538,00 \text{ €}$.

Daňovník si uplatní celú sumu nezdaniteľnej časti základu dane vo výške..... 3 559,30 €.

Dôležité upozornenie pre daňovníka:

V porovnaní so sumou nezdaniteľnej časti základu dane, ktorú si daňovník uplatnil za zdaňovacie obdobie roku 2010 vo výške 4 025,70 €, je suma nezdaniteľnej časti základu dane pre zdaňovacie obdobie roku 2011 vo výške 3 559,30 €, čo je menej o 466,40 €.

Tento rozdiel pozostáva zo skutočnosti, že podľa § 52g ods. 1 ZDP bol pre zdaňovacie obdobie roku 2009 a 2010 osobitne ustanovený 22,5-násobok životného minima platného k 1. januáru 2009.

Pre zdaňovacie obdobie roku 2011 sa uplatňuje len 19,2 násobok životného minima platného k 1. januára príslušného zdaňovacieho obdobia, a suma nezdaniteľnej časti základu dane je podľa § 11 ods. 2 ZDP vo výške..... 3 559,30 € na daňovníka.

b) za podmienky, že podľa § 11 ods.1 písm. a) ZDP vyčíslený základ dane, ak je základ dane daňovníka vyšší ako 18 538,00 € (100 x 185,38 €), nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka zodpovedá rozdielu medzi sumou 8 193,80 eura (44,2 násobok sumy platného životného minima 185,38 €) a jednej štvrtiny základu dane daňovníka;
ak táto suma je nižšia ako nula, potom nezdaniteľná časť základu dane ročne na daňovníka sa rovná **nule**

Príklad č. 2

Daňovník predpokladá, že dosiahne za zdaňovacie obdobie roku 2011 príjmy zo závislej činnosti a vykáže základ dane vo výške 21 850,00 €, čo predstavuje sumu vyššiu ako je 44 x 185,38 €, t.j. viac ako 18 538,00 €. Daňovník uplatní len alikvótnu sumu nezdaniteľnej časti základu dane.

Výpočet sumy nezdaniteľnej časti základu dane, ak daňovník dosiahne základ dane vo výške 21 850,00 €:

Rozdiel medzi 44, 2 násobku životného minima a jednej štvrtiny vykázaného základu dane daňovníka,

$$t.j. 44, 2 \times 185,38 = 8 193,80 - \frac{1}{4} \text{ zo základu dane } 21 850,00 = 8 193,80 - 5 462,50 = \mathbf{2 731,30 \text{ €}}$$

Daňovník si pri dosiahnutí základe dane vo výške 21 850,00 € môže odpočítať nezdaniteľnú časť základu dane v sume **2 731,30 €,**

t.j. alikvótnu časť nezdaniteľnej časti základu dane zo sumy 3 559,30 €.

Suma nezdaniteľnej časti základu dane sa bude postupne znižovať až na nulu, a to v závislosti od zvyšovania základu dane až do takej výšky vykázaného základu dane, keď si daňovník nebude môcť odpočítať žiadnu sumu nezdaniteľnej časti základu dane.

c) Určenie mesačnej sumy nezdaniteľnej časti základu dane pre rok 2011

Mesačná nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka v zdaňovacom období roku 2011 predstavuje sumu 296,60 €.

Výpočet:

$$3 559,296 : 12 = 296,608 = 296,60 \text{ €}.$$

Napriek tomu, že dvanásťnásobok mesačnej sumy nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka (296,60 x 12 = 3559,20) predstavuje sumu 3 559,20 €, na konci roka 2011 sa uplatní nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka vo výške 3 559,30€; v tejto sume sa zohľadní rozdiel vzniknutý zaokrúhlením pri výpočte, ktorý činí 0,10 € za celé zdaňovacie obdobie 2011.

Poznámka:

Na zabezpečenie jednotného postupu pri výpočte 1/12 nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka pre vyberanie a platenie preddavkov na daň a dane z príjmov zo závislej činnosti pre platiteľov dane podľa § 35 ods. 1 písm. b) ZDP vydalo MF SR nasledovné oznámenie:

c) Úplné znenie Oznámenia MF SR uverejnené vo Finančnom spravodajcovi č. 12/2010 :

**Oznámenie
Ministerstva financií Slovenskej republiky
č. MF/28979/2010-721
na zabezpečenie jednotného postupu
pri výpočte 1/12 nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka na účely
§ 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
v znení neskorších predpisov**

Ministerstvo financií Slovenskej republiky na zabezpečenie jednotného postupu pri výpočte 1/12 nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka na účely § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) oznamuje:

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona o dani z príjmov sa pri výpočte zdaniteľnej mzdy za príslušný kalendárny mesiac zohľadňuje za ustanovených podmienok 1/12 nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka uvedenej v § 11 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov.

1. Nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka uvedená v § 11 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov je za rok 2011 suma **3 559,30 eura**, t. j. suma 3 559,296 eura zaokrúhlená na eurocenty nahor.
2. Na účely § 35 ods. 1 písm. b) zákona o dani z príjmov sa 1/12 nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka uvedenej v bode 1 tohto oznámenia vypočíta a zaokrúhli na eurocenty nadol takto:
 $3\,559,296 : 12 = 296,608 = \mathbf{296,60 \text{ eura}}$.
3. Napriek skutočnosti, že dvanásťnásobok sumy, vypočítanej a zaokrúhlenej podľa bodu 2 tohto oznámenia predstavuje sumu 3 559,20 eura ($296,60 \times 12 = 3\,559,20$), na konci roka 2011 sa uplatní nezdaniteľná časť základu dane na daňovníka vo výške uvedenej v bode 1 tohto oznámenia, **t. j. vo výške 3 559,30 eura**, v ktorej sa zohľadní rozdiel vzniknutý zaokrúhlením pri výpočte podľa bodu 2 tohto oznámenia (0,10 eura za zdaňovacie obdobie).

d) Uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane u poberateľa predčasného starobného dôchodku pri ukončení jeho poberania k 29. 02. 2011

Podľa § 11 ods. 6 zákona o dani z príjmov základ dane nemožno znížiť u daňovníka, t. j. tento daňovník nemá nárok na uplatnenie nezdaniteľnej časti základu dane, ktorý dosahuje príjmy podľa § 5 alebo § 6 ods. 1 zákona o dani z príjmov alebo súčet čiastkových základov dane z týchto príjmov a je poberateľom starobného alebo predčasného starobného dôchodku zo sociálneho poistenia, starobného dôchodkového sporenia alebo dôchodku zo zahraničného povinného poistenia rovnakého

druhu, alebo výsluhového dôchodku alebo jej takýto na začiatku zdaňovacieho obdobia, t.j. k 1. januáru príslušného zdaňovacieho obdobia alebo ak mu bol dôchodok priznaný spätne k začiatku tohto zdaňovacieho obdobia alebo k začiatku predchádzajúcich zdaňovacích období a zároveň ak suma priznaného dôchodku je v úhrne vyššia ako suma nezdaniteľnej časti základu dane. Ak suma priznaného dôchodku v úhrne, t.j. za príslušné zdaňovacie obdobie nepresahuje sumu, o ktorú sa znižuje základ dane, zníži sa základ dane len vo výške rozdielu medzi sumou, o ktorú sa znižuje základ dane a vyplatenou sumou dôchodku.

Na základe uvedeného pre daňovníka, ktorý bol poberateľom predčasného starobného dôchodku na začiatku zdaňovacieho obdobia, t. j. k 01.01.2011 a tento predčasný starobný dôchodok prestal poberať, napr. k 28. 02. 2011 alebo k 31. 08. 2011 alebo k 31. 12. 2011 (z dôvodu legislatívnej zmeny zákona v sociálnej oblasti) a pokračoval v pracovnoprávnom pomere, **nemá v zdaňovacom období roku 2011 nárok na uplatnenie ani alikvótnej sumy nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka** podľa § 11 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov nadväzne na znenie § 11 ods. 6 ZDP. V prípade, že suma predčasného starobného dôchodku vyplateného v roku 2011 bude nižšia ako 3 559,30 €, potom zamestnávateľ pri ročnom zúčtovaní príjmov zo závislej činnosti alebo daňovník pri podaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie roku 2011, **uplatní tomuto daňovníkovi alebo daňovník v daňovom priznaní nezdaniteľnú časť základu dane len vo výške rozdielu medzi sumou 3 559,30 € a sumou vyplateného predčasného starobného dôchodku od 01.01.2011 do 31.12.2011.**

Príklad:

Daňovník poberal predčasný starobný dôchodok od 1. 10. 2010 do 31. 05. 2011, pričom bol naďalej v pracovnom pomere a mal príjem zo závislej činnosti podľa § 5 zákona o dani z príjmov.

K 31. 05. 2011 prestal poberať predčasný starobný dôchodok a ostal naďalej zamestnaný ako zamestnanec s príjmom zo závislej činnosti.

Bude mať tento daňovník nárok na uplatnenie alikvótnej sumy nezdaniteľnej časti základu dane podľa § 11 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov za obdobie od 1. júna 2011, keď už nepoberal predčasný starobný dôchodok.?

Na základe súčasne platného znenia § 11 ods. 6 ZDP tento daňovník nebude mať nárok ani na alikvótnu sumu nezdaniteľnej časti základu dane uplatňovanej podľa § 11 ods. 2 ZD z dôvodu, že k 1. januáru 2011 bol poberateľom predčasného starobného dôchodku, resp. bude mať nárok len na rozdiel medzi sumou 3 559,30 € a sumou vyplateného predčasného starobného dôchodku od 1.1.2011 do 31.05.2011.

Poznámka:

V prípade, že v priebehu roka 2011 nedôjde k legislatívnej zmene, resp. k povoleniu výnimky z tohto ustanovenia zo strany MF SR, pri uplatnení nezdaniteľnej časti základu dane podľa § 11 ods. 1 a 2 ZDP, u poberateľov predčasného starobného dôchodku sa za zdaňovacie obdobie roku 2011 uplatní postup podľa § 11 ods. 6 ZDP v plnom rozsahu; to znamená, že takáto osoba, ktorým je poberateľ predčasného starobného dôchodku si nemôže neuplatniť odpočítanie nezdaniteľnej časti základu dane podľa § 11 ods. 1 a 2 ZDP.

Spracoval: Ing. Juraj Jurčík, MBA